

Körmös

„Nagy kavár van ám itt a fejekben, Kamarás elvtárs!”, panaszkodott nekem (szociográfusunk) jó tíz évvel ezelőtt a nagyhajtási párttitkár. Mivel témámba vág, nem érdektelen megemlíteni, hogy ott akkor két világnézeti kisebbséget, a (valóban) kommunistákat és a (valóban) keresztényeket vizsgáltam. Hát mai azt illeti, ma is nagy a kavár, legalábbis ami a dabas-sári iskolaügyet (továbbiakban D-S) illeti. Közel ezer médium-közlemény jelent meg erről, ám ezeknek – mint Révai Edit tanulmányából (Vigilia 94/7) megtudhatjuk – csak kisebbik fele volt kiegyensúlyozott, s érveket tartalmazó. Ez év nyarán végre megjelent Tomka Miklós írása (Vigilia 94/7), amely számomra meggyőzően bizonyítja, hogy a vélt nem a konkrét ügy tényeiről szól, D-S címkévé vált, a merőben ellentétes eszmei mondanivalójú forgatókönyveket írók számára. A leggyakoribb, az aufklarista és „emancipációs” szcenáriókban D-S a zsarnokkatolicizmus, az agresszív keresztény kurzus jele, a másik oldal szcenárióiban a szervezett egyházüldözés. Ennek iskolapéldája a Magyar Vetés főszerkesztőjének, Stolmár G. Ilonának *A dabas-sári „iskolapélda”* című könyve, amely sajátos kontextusba helyezi el az ügy – eléggé sajtóosan kiválogatott – dokumentumait. Ilyenbe: „A nemzeti és keresztény kontösbe bújt piperkőcök és akarnokok, huszadrangú harsogók, miniszteri bársonyszékben pompázó alkuszok és pénzéhes senkik paktumoznak és szerződnek pusztulásunkra.” Könnyen el lehet képzelni, hogy mit írhat a liberálisokról és a szocialistákról!

Természetesen az átlagon felül vallásos D-S-ban sem csak angyalok és ördögök élnek, hanem még sokan mások különféle érdekekkel, értékekkel, mentalitással, az azonos viágnézetűek táborá is jócskán réteggett. Egyik fél sem ismer-te D-S szociológiai-szociálpszichológiai térképét. És egymást sem. Tomka a ha-zai szekularizáció (amely nem elvallástalanodást, hanem a döntési szempontok sokasodását jelenti) iskolapéldájának tekinti D-S-t. Ebből következően az elpár-toló keresztény szülők elsőre nehezen értelmezhető viselkedése nem D-S val-lásosságának hirtelen változását, de nem is a plébános vagy az ellenzék ma-nipulációját tükrözi, hanem azzal magyarázható, hogy döntéseink többsége nem elvi kiállás, hanem különböző érdekek és értékek közötti kompromisszumokat követelő választás.

Az egyházi iskola iránti igény ma még jóval meghaladja a kínálatot, de a jól megfogalmazott koncepció, hiteles képviselők és szakavatott bemutatkozó-sztra-tégia híján az új vállalkozás védtelen a támadásokkal szemben. Stolmár G. Ilona dokumentum- (vagyis inkább dokumentáló) kötetének hátsó borítójára maga Szörényi Levente vonja le a konklúziót: „Szép színes világról álmodunk, eszmé-lésünket azonban bemázolja a mindig mindent a saját képére formálni akarók döbbenetes istentelensége.” Tomka Miklós – mellesleg egy katolikus folyóiratban – egészen máshová lyukad ki: „A hívő közösség nem élhet úgy, mintha a me-gosztottságok és szertehúzások nem léteznének. (...) Az egyház nem elszigetelt imaközösség, hanem a világ szolgáltója. Tehát ismerni kell annak gondjait! Szót kell érteni az ezerféle csoporttal, (...) azokkal is, akik nem hívők, vagy akik aller-giások az egyházra!”

A Magyar Rádió már szemlétzte Tomka írását, egyértelműen pozitív felhang-gal, és abban is reménykedhetünk, hogy legalább a plébániákon és az egyházi iskolákban el is olvassák.

Kamarás
Ilona